МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ «МОГИЛЕВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. А.А.КУЛЕШОВА»

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНЫХ РАБОТ ПО КУРСУ

«ИСТОРИЯ БЕЛАРУСИ»

ДЛЯ СТУДЕНТОВ
НЕИСТОРИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ

Автор-составитель
Т.В. Опиок

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Могилев
2003

УДК 941(476)
ББК 63.3
Т32

Рецензент

Кандидат исторических наук,
профессор Г. И. Волчок

Печатается по решению редакционно-издательского и экспертного совета МГУ им. А.А.Кулешова

Тематика контрольных работ по курсу «История Беларуси»: Метод. Т32 рекомендации / Авт-сост. Т.В.Опиок – Могилев: МГУ им. А.А.Кулешова, 2003. – 44 с.

Методическое пособие написано в соответствии с программой курса "История Беларуси" и адресовано студентам-заочникам неисторических факультетов. Пособие содержит общие методические рекомендации по написанию контрольных работ, их темы и рекомендуемую литературу.

УДК 941(476)
ББК 63.3

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

© Т.В.Опиок, составление, 2003
© Учреждение образования «МГУ им. А.А. Кулешова», 2003

Изучение курса отечественной истории, анализ политического, экономического, социального и культурного развития разных истоических эпох позволяет систематизировать фактический материал, лучше уяснить общее и особенное в истории Беларуси, рассмотреть многие проблемы в контексте всемирной истории с учетом цивилизационных характеристик. Курс "Истории Беларуси" призван вооружить студентов научными знаниями, приобщить к национальным традициям, способствовать формированию ценностных ориентаций в духе патриотизма и гуманизма.

Одна из целей, стоящих перед студентами, изучающими гуманитарные дисциплины, – приобретение навыков самостоятельной работы с литературой и источниками, способность критически осмысливать факты, события, явления общественной жизни. Самостоятельная работа студентов имеет разнообразные формы и сопровождает все другие виды учебной деятельности. На заочном отдлении одной из важнейших форм учебной работы является написание контрольных работ. Подготовка к выполнению контрольной работы и ее выполнение являются частью учебного процесса. Выполнение контрольной работы помогает студентам углубить теоретические знания и выработать навыки решения практических задач. При этом контрольная работа выступает и как форма самостоятельной работы, и как форма проверки знаний студентов, и как одно из средств подготовки к зачетам и экзаменам.

Методическое пособие написано в соответствии с программой курса "История Беларуси (в контексте мировых цивилизаций)" и предназанчено для студентов-заочников неисторических факультетов. В пособии содержатся общие методические указания студентам по написанию контрольных работ, а также темы контрольных работ, планы, основная и дополнительная литература для каждой из тем.

Тематика включает 51 тему. Номер темы определяется по последним двум цифрам номера зачетной книжки. Например, если номер заканчивается на «03», то студент выполняет тему № 3. Если номер больше 50, то выполняемый вариант определяется путем вычитания из номера зачетной книжки цифры 50: например, 65-50=15. Теме с двумя последними нулями присваивается 51-й номер.

Выбрав конкретную тему, студенты прежде всего должны ознакомиться с предлагаемым списком литературы. Помимо рекомендованной студенты вправе привлекать и иную специальную и учебную литературу. Контрольная работа – это самостоятельный творческий труд

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

студента. Поэтому механическое переписывание глав из учебников и другой литературы не допускается.

Объем работы, как правило, составляет 20-24 страницы ученической тетради. На обложке тетради указывается название учебного заведения, факультет, специальность, курс, группа, Ф.И.О., название дисциплины, по которой пишется контрольная работа, номер зачетной книжки. На первой странице должен быть указан номер темы, название темы, план. Ответы на вопросы плана должны быть в тексте выделены. Работа должна быть выполнена аккуратно и разборчиво. Текст оформляется с оставлением полей для возможных замечаний рецензента, листы должны быть пронумерованы.В конце работы указывается использованная литература, дата выполнения работы, ставится подпись студента.

При выполнении контрольных работ по курсу «История Беларуси» могут быть использованы следующие учебные издания:

1. Нарысы гісторыі Беларусі. У 2 ч. – Мн., 1994.

2. Гісторыя Беларусі / А. Абецедарская, П.І. Брыгадзін, Л.А.Жылуновіч і інш.; пад рэд. А.Г.Каханоўскага і інш. – Мн., 1997.

3. Ковкель И.И., Ярмусик Э.С. История Беларуси с древнейших времен до настоящего времени. – Мн., 2000.

4. Гісторыя Беларусі: у 2 ч. Вучэбны дапаможнік / Пад рэд. Я.К.Новіка, Г.С. Марцуля – Мн., 1998.

5. Гісторыя Беларусі: У 2 ч. Ч.1. Са старажытных часоў да канца XVIII ст.: Курс лекцый/ І.П. Крэнь, І.І. Коўкель і інш. – Мн., 2000.

6. Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі. – Мн., 1994.

7. Гісторыя Беларусі з 1795 г. да вясны 1917 / Пад. рэд. Крэня І.П., Коўкеля І.І. – Мн., 2001.

8. История Беларуси. Учебное пособие для вузов, колледжей, лицеев, гимназий и школ. – Мн., 1997.

9. История Беларуси: Вопросы и ответы. – Мн., 1993.

10. Чигринов П.Г. Очерки истории Беларуси: Учебное пособие для вузов. – Мн., 2000.

11. Вішнеўскі А.Ф. Гісторыя дзяржавы і права на Беларусі. – Мн., 2000.

12. Юхо Я.А. Кароткі нарыс гісторыі дзяржавы і права Беларусі. – Мн., 1992.

13. Эканамічная гісторыя Беларусі. – Мн., 1999.

14. Кузнецов И.Н., Шелкопляс В.А. История государства и права Беларуси. – Мн., 1999.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Документы:

1. Белоруссия в эпоху феодализма. Сб. документов и материалов. – Мн., 1979.

2. Белоруссия в эпоху капитализма. Сб. документов и материалов. – Мн., 1983. Т.I.; 1990. Т. II.

3. Хрестоматия по истории Белоруссии: С древнейших времен до 1917 г. – Мн., 1977.

4. История Беларуси в документах и материалах / Авт.-сост. И.Н. Кузнецов, В.Г. Мазец. – Мн., 2000.

Научно-справочные издания:

1. Беларусь: Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1993.

2. Беларуская ССР: Кароткая энцыклапедыя. ТТ. 1-5. – Мн., 1978-1981.

3. Иллюстрированная хронология истории Беларуси. 3-е изд. – Мн., 2002.

4. История Беларуси. Словарь-справочник. – Мн., 2000.

5. Храналогія гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

6. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: У 6-ці тт. – Мн., 1993-2002.

7. Этнаграфія Беларусі: Энцыклапедыя. – Мн., 1989.

По темам истории культуры Беларуси:

1. Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі. – Мн., 1997.

2. Парашкоў С.А. Гісторыя культуры Беларусі. – Магілеў, 2001.

3. Гісторыя беларускага мастацтва. У 6-ці тт. – Мн., 1987-1994.

4. Лазука Б.А. Гісторыя мастацтваў. – Мн., 1996.

5. Гарэцкі М. Гісторыя беларускай літаратуры. – Мн., 1992.

6. Шчакаціхін М.М. Нарысы з гісторыі беларускага мастацтва. – Мн., 1993.

7. Асвета і педагагічная думка ў Беларусі. Са старажытных часоў да 1917 г. – Мн., 1985.

8. Гісторыя беларускага тэатра. У 3 тт. – Мн., 1983-1987.

9. Чантурия В.А. История архитектуры Белоруссии: Дооктябрьский период. В 2-х тт. – Мн., 1985.

10. Архітэктура Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1993.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

ТЕМА 1.
ПЕРВОБЫТНООБЩИННЫЙ СТРОЙ НА ТЕРРИТОРИИ БЕЛАРУСИ

План:

1. Древнее общество в эпоху каменного и бронзового веков.
2. Население Беларуси в железном веке (VII в.до н.э.- VII в.н.э.).
3. Быт, обычаи, искусство первобытных людей.

Дополнительная литература:

1. Ермаловіч М. Старажытная Беларусь. Полацкі і Новагародскі перыяды. – Мн., 1990.

2. Копытин В.Ф. Каменный век на территории Беларуси. – Мн., 1990.

3. Пилипенко М.Ф. Возникновение Белоруссии. Новая концепция. – Мн., 1991.

4. Піліпенка М. "Дзе зямля наша будзе, дзе айчына ў нас? Скуль і якога мы роду? // Беларуская мінуўшчына. – 1993. – №1.

5. Салавей Л. Пантеон багоў у міфалогіі беларусаў // Спадчына. – 1992. – №2.

6. Седов В. Происхождение и ранняя история славян // Старонкі гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

7. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

8. Фамінова А. Засяленне славянамі тэрыторыі Беларусі. Паходжанне беларусаў // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №4.

9. Чарняўскі М. Вытокі // Беларуская думка. – 1991. – №2.

10. Штыхаў Г. Крывічы. Па матэрыялах раскопак курганоў у Паўночнай Беларусі. – Мн., 1992.

11. Штыхаў Г.В. Ажываюць сівыя стагоддзі. – Мн., 1985.

ТЕМА 2.
СТАНОВЛЕНИЕ ФЕОДАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ И ГОСУДАРСТВЕННОСТИ НА ЗЕМЛЯХ БЕЛАРУСИ (IX – XIII ВВ.)

План:

1. Социально-экономическое развитие белорусских земель в IX – XII вв.
2. Первые государственные образования на территории Беларуси (Полоцкое и Туровское княжества).

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Феодальная раздробленность на белорусских землях. Агрессия крестоносцев и монголо-татар.

Дополнительная литература:

1. Арлоў Ул. Таямніцы Полацкай гісторыі. – Мн., 1994.

2. Белямук М. Пячатка Усяслава Чарадзея // Беларускі гістарычны часопіс . – 2001. – №2.

3. Быкаў У. Эканамічныя праблемы феадальнай раздробленасці Старажытнай Русі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №4.

4. Джаксон Т. Варяги – создатели Древней Руси? // Родина. – 1993. – №2.

5. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у IX - першай палове XIII ст. – Магілёў, 1994.

6. Дзмітрачкоў П.Ф. Знешенепалітычныя ўмовы развіцця беларускіх зямел ь. Барацьба з іншаземнымі захопнікамі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №4.

7. Дук Д., Шайкоў В. Паходжанне і ранняя гісторыя Полацка (VIII – X стст.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №6.

8. Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і Навагародскі перыяды. – Мн., 1990.

9. Іоў А. Турава-Пінскае княства // Беларуская думка. – 1992. – №3.

10. Іоў А. Турава-Пінскае княства ў X – XII стст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №3.

11. Князі Полацкай зямлі. – Мн., 1995.

12. Мысліцелі і асветнікі Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1995.

13. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

14. Тарасаў С. Полацкае княства (Станаўленне і барацьба за дзяржаўную незалежнасць) // Старонкі гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

15. Тарасаў С. Чарадзей сёмага веку Траяна. Усяслаў Полацкі. – Мн., 1991.

16. Ткачоў М. Беларусь у войнах X – XII стст. // Беларуская мова і літаратура ў школе. – 1990. – №8.

17. Штыхаў Г. Вытокі беларускай дзяржаўнасці // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – № 1.

18. Юхо Я. Паходжанне дзяржавы на Беларусі // Спадчына. – 1990. – №4.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

ТЕМА 3.
КУЛЬТУРА БЕЛОРУССКИХ ЗЕМЕЛЬ В IX – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XIII ВВ.

План:

1. Устное народное творчество.
2. Возникновение письменности. Летописание. Литература.
3. Архитектура и живопись.
4. Религиозная жизнь в IX – XIII вв.

Дополнительная литература:

1. Арлоў Ул. Асветніца з роду Усяслава. – Мн., 1989.
2. Галко В. Кірыла Тураўскі і яго спадчына // Беларускі гістарычны часопіс . – 1993. – №3.
3. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва Беларусі ў XII–XVII стст. – Мн., 1984.
4. Зайкоўскі З. Калі на Беларусі з'явілася пісьмо? // Спадчына. – 1992. – №2.
5. Мартынаў В. Этнагенез славян: мова і літаратура // Спадчына. – 1996. – №4.
6. Мысліцелі і асветнікі Беларусі. Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1995.
7. Селицкий А. Живопись Полоцкой земли XI–XII вв. – Мн., 1992.
8. Старажытная беларуская літаратура. – Мн., 1990.
9. Тарасаў С. Прылучэнне да хрысціянства // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №1.
10. Тарасаў С. Хрышчэнне Полацкай зямлі // Спадчына. – 1990. – №3.
11. Трусаў Н. Агульныя тэндэнцыі ў гарадской матэрыяльнай культуры // Спадчына. – 1994. – №6.

ТЕМА 4.
СТАНОВЛЕНИЕ ВЕЛИКОГО КНЯЖЕСТВА ЛИТОВСКОГО (ВКЛ)

План:

1. Социально-экономические и внешнеполитические причины образования ВКЛ.
2. Возвышение Миндовга и междоусобная борьба после его смерти.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у складзе Вялікага княства Літоўскага – Магілёў, 1996.

2. Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і Навагародскі перыяды. – Мн., 1990.

3. Зверуго Я. Верхнее Понемонье в IX – XIII вв. – Мн., 1989.

4. Насевіч В. Пачаткі Вялікага княства Літоўскага: Падзеі і асобы. – Мн., 1993.

5. Насевіч В. Працэс утварэння Вялікага княства Літоўскага (XIII–XIV стст.) // Актуальныя пытанні гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

6. Рогалев А. Великое княжество Литовское: поиски исторических закономерностей // У кн. Крыжовы шлях. – Мн., 1993.

7. Саверчанка І. Вялікае княства Літоўскае: утварэнне дзяржавы // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №2.

8. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

ТЕМА 5.
ВНУТРИПОЛИТИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ И ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА ВКЛ В XIV – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XVI ВВ.

План:

1. Централизаторская политика великих князей литовских. Пути вхождения в ВКЛ белорусских земель.

2. Династическая борьба 70-90-х гг. XIV в. Кревская уния. Гражданская война 30-х гг. XV в.

3. Основные направления внешней политики ВКЛ.

Дополнительная литература:

1. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у складзе Вялікага княства Літоўскага. – Магілёў, 1996.

2. Казбярук У. Гедымін у летапісах // Спадчына. – 1992. – №5.

3. Корсак А. Ягайла – шумны чалавек // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – №3.

4. Лесік Я. Бітва пад Грунвальдам у апісанні хронікі Быхаўца, Длугаша, Бельскага і інш. // Спадчына. – 1996. – №4.

5. Літвін В. Клецкая бітва // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – №2.

6. Лойка П.А. Палітычная барацьба ў Вялікім Княстве Літоўскім, Рускім, Жамойцкім XIV–першай палове XV ст.: вытокі і вынікі // Старонкі гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

7. Насевіч В. Пачаткі Вялікага княства Літоўскага: Падзеі і асобы. – Мн., 1993.

8. Пасталіца В. Бітва на Сініх Водах // Беларускі гістарычны часопіс. –1993. – №3.

9. Сагановіч Г.М. Айчыну сваю баронячы. Канстанцін Астрожскі. – Мн., 1992.

10. Царык І. Смаленск паміж Літвой і Масквой // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №1.

11. Цярохін С. Славутыя адвагай на вайне (Да 580-годдзя Грунвальдскай бітвы). – Мн., 1991.

12. Цярохін С. Таямніцы Крэўскай уніі // Беларуская мінуўшчына. - 1995. – №3.

13. Чаропка В. Бітва на рацэ Ворксле: перадумовы, ход, вынікі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №3.

14. Чаропка В. Віцень // Спадчына. – 1991. – №6.

15. Чаропка В. Гедымін // Спадчына. – 1992. – №1.

16. Чаропка В. Удзел войска ВКЛ у Грунвальдскай бітве // Беларускі гістарычны часопіс. – 2000. – №2.

ТЕМА 6.
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТРОЙ. ОРГАНЫ УПРАВЛЕНИЯ В ВКЛ

План:

1. Государственный строй ВКЛ. Органы центральной власти.
2. Местное управление в ВКЛ.
3. Эволюция судебной системы. Законодательство. Вооруженные силы.

Дополнительная литература:

1. Барыс С. Вывучэнне тэмы "Дзяржаўны лад Вялікага княства Літоўскага ў XV – XVI стст." // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №1.

2. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у складзе Вялікага княства Літоўскага. – Магілёў, 1996.

3. Смолік А., Барыс С. Органы ўлады і кіраванне ў Вялікім княстве Літоўскім (XV - XVI стст.)// Беларускі гістарычны часопіс. – 1995 – № 4.

4. Урбан П. Хто панаваў у Вялікім княстве? // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – №6.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

ТЕМА 7.
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ В XIV – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XVI ВВ.

План:

1. Развитие сельского хозяйства.
2. Города и местечки.
3. Формирование основных классов-сословий.

Дополнительная литература:

1. Бекцінееў Ш.І. Грашовая сістэма Вялікага княства Літоўскага // Актуальныя пытанні гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

2. Голубеў В.Ф. Сялянскае землеўладанне і землекарыстанне на Беларусі XIV – XVIII ст. – Мн., 1992.

3. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у складзе Вялікага княства Літоўскага. – Магілёў, 1996.

4. Менжинский В.С. Структура феодального землевладения в Великом княжестве Литовском// История СССР. – 1987. – № 3.

5. Мялешка В.І., Капыскі З.Ю., Лойка П.А. Беларусь у канцы XV – сярэдзіне XVI ст. // Скарына і яго эпоха. – Мн., 1990.

6. Піруха Г. Грошы Вялікага княства Літоўскага // Спадчына. – 2000. – №№5-6.

7. Промыслы і рамёствы Беларусі. – Мн., 1984.

8. Смолік А., Барыс С. Сацыяльная структура грамадства ВКЛ (XV – XVI стст.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №3.

9. Спиридонов М.Ф. Закрепощение крестьянства Беларуси (XV – XVI вв.) – Мн., 1993.

ТЕМА 8.
ЭТНИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ НА БЕЛОРУССКИХ ЗЕМЛЯХ (XIII – XVI ВВ.)

План:

1. Причины и предпосылки формирования белорусской народности.
2. Формирование этнической территории. Развитие белорусского языка и самосознания.
3. Отличительные черты белорусского фольклора и обычаев.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А.Кулешова

Дополнительная литература:

1. Імя тваё Белая Русь. – Мн., 1991.

2. Дзмітрачкоў П.Ф. Аб паходжанні беларусаў, фарміраванні і развіцці беларускай народнасці. – Магілёў, 1992.

3. Дзмітрачкоў П.Ф. Беларусь у складзе Вялікага княства Літоўскага (другая палова XIII – перашая палова XVII стст.). Частка другая. – Магілёў, 1997.

4. Загорульский Э.М. Из истории возникновения древнерусской народности // Веснік БДУ. Сер.3. – 1991. – №2.

5. Пилипенко М.Т. Возникновение Белоруссии. – Мн.,1991.

6. Рогалев А. Белая Русь и белорусы. – Гомель, 1994.

7. Сагановіч Г.М. Да гісторыі назвы "Белая Русь" // Старонкі гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

8. Чаквін І.У. Да пытання аб этнічнай самасвядомасці беларусаў у часы Скарыны // Спадчына Скарыны. – Мн., 1989.

9. Штыхаў Г.В. Насельніцтва зямель Беларусі у IX - XIII стст. (вытокі беларуская народнасці) //З глыбінь вякоў. Гісторыка-культуралагічны зборнік. – Мн., 1992.

10. Этнаграфія Беларусі: Энцыклапедыя. – Мн., 1989.

ТЕМА 9.
КУЛЬТУРА БЕЛАРУСИ XIV – XVI ВВ.

План:

1. Народная материальная и духовная культура.
2. Возрождение на белорусских землях. Н.Гусовский, Ф.Скорина.
3. Книгопечатание. Литература. Общественно-политическая мысль.
4. Образование. Православные братства.
5. Архитектура, искусство.

Дополнительная литература:

1. Мысліцелі і асветнікі Беларусі: Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1995.

2. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

3. Францыск Скарына і яго час: Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1988.

4. Ходзін С. Летапісанне на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №2.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

5. Чаквін І. Этнаграфія беларусаў эпохі Скарыны: сямейны і грамадскі побыт, матэрыяльная і духоўная культура. // Скарына і яго эпоха. – Мн., 1990.

6. Шалькевіч В. Палітычныя погляды Міколы Гусоўскага // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – № 4.

7. Этнаграфія Беларусі: Энцыклапедыя. – Мн., 1989.

Т Е М А 10.
ОБРАЗОВАНИЕ РЕЧИ ПОСПОЛИТОЙ

План:

1. Причины и предпосылки образования Речи Посполитой. Ливонская война.
2. Люблинский сейм и его решения. Борьба за самостоятельность ВКЛ. Статут 1588 г.
3. Восточная политика ВКЛ в конце XVI – начале XVII вв.

Дополнительная литература:

1. Беларусь пасля Люблінскай вуніі. // Спадчына. – 1995. – № 6.

2. Грыцкевіч Н. Гісторыя геапалітыкі Беларусі. // Спадчына. – 1994. – №1.

3. Лойка П. Незалежнасць пасля Люблінскай уніі, або магнацка-шляхецкая "беларусізацыя". // Спадчына. – 1991. – №5.

4. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

5. Чаропка В. "Братэрская любоў". // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – №1.

6. Чаропка В. Люблінская унія // Беларуская мінуушчына. – 1995. – № 2.

Т Е М А 11.
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО И ГОРОДА БЕЛАРУСИ (ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XVI – ПЕРВАЯ ПОЛОВИНА XVII ВВ.)

План:

1. Становление фольварочно-барщинной системы. Реформа 1557 г. и ее итоги.
2. Развитие городов и эволюция городской жизни.
3. Усиление антифеодальной борьбы крестьян и горожан.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Голубеў В. Сялянскае землеўладанне і землекарыстанне на Беларусі XIV – XVIII ст. – Мн., 1992.

2. Грицкевич А.П. Социальная борьба горожан Белоруссии (XVI – XVIII вв.). – Мн., 1979.

3. Грыцкевіч В. Беларуска-рускія перасяленні ў XIV – XVII ст. // Спадчына. – 1993. – №№3,4,6.

4. Іофе Э. Яўрэі на Беларусі. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №№1,3.

5. Канапацкі І. Беларускія татары: мінуўшчына і сучаснасць. // Спадчына. – 1991. – №3.

6. Лойка П. Прыватнаўласніцкія сяляне Беларусі. Эвалюцыя феадальнай рэнты ў другой палове XVI – XVIII ст. – Мн., 1991.

7. Мелешко В.Н. Могилев в XVII вв. – Мн., 1978.

8. Улашчык М. Валочная памера // Беларуская мінуўшчына. – 1996. – №1.

Т Е М А 12.
ЦЕРКОВЬ И РЕЛИГИОЗНАЯ ЖИЗНЬ В ВКЛ В XIII - XVI ВВ.

План:

1. Конфессиональная ситуация в ВКЛ до середины XVI вв. Православие, католицизм.
2. Реформационное движение. Контрреформация.
3. Брестская церковная уния.

Дополнительная литература:

1. Апіок Т.Ул. Хрысціянскія канфесіі на Беларусі. – Магілёў, 1999.

2. Блинова Т. Иезуиты в Белоруссии. – Мн., 1990.

3. Гапановіч В.Ф., Царанкоў Л. Учарашні і сённяшні дзень уніяцкай царквы. – Мн., 1985.

4. Грицкевич А.П. Католическая церковь в Белоруссии в 15-16 веках. // Франциск Скорина и его время. – Мн., 1990.

5. Грицкевич А.П. Православная церковь в Белоруссии в 15-16 веках. // Франциск Скорина и его время. – Мн., 1990.

6. Грудзінскі М., Шчур А. Хрысціянства і рэфармацыя на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – № 1.

7. Иванова Л. Рэфармацыйны рух на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – № 2.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

8. Слюнькова І. Базыльянскія кляштары на Беларусі // Полымя. – 1993. – №5.

9. Уния в документах. – Мн., 1997.

10. Шчасцюк А. Кальвініства // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – № 5.

ТЕМА 13.
ВОЙНЫ СЕРЕДИНЫ XVII В.

План:

1. Антифеодальная война 1648–1651 гг. в Беларуси.
2. Война России с Речью Посполитой и ее последствия для белорусских земель.

Дополнительная литература:

1. Марзалюк І. Як Магілёў на бок Масквы перайшоў // Крыніца. – 1992. – № 1-2.

2. Марзалюк І. Магілёў у вайне Расіі з Рэччу Паспалітай (1654-1667) // Зборнік матэрыялаў магілёўскіх чытанняў "Трафім Сурта і яго час". – Магілеў, 1993.

3. Сагановіч І. Невядомая вайна (1654-1667 гг.) – Мн., 1995.

4. Ткачоў М. Вайна Расіі з Рэччу Паспалітай. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №1.

Т Е М А 14.
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ БЕЛОРУССКИХ ЗЕМЕЛЬ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XVII – НАЧАЛЕ XVIII ВВ.

План:

1. Социально-экономический упадок в Беларуси во второй половине XVII в.
2. Северная война (1700-1721гг) и ее последствия для белорусских земель.

Дополнительная литература:

1. Бяспанскі С. Магілёў пад пратэктарам Бонч-Сініцкага ў 1701-1704 гг. // Магілеўшчына VI вып. – Магілёў, 1995.

2. Гісторыя сялянства Беларусі. Ад старажытных часоў да 1861 г. Т.1. – Мн., 1997.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Голубеў В.Ф. Сялянскае землеўладанне і землекарыстанне на Беларусі XVI – XVIII стст. – Мн., 1992.

4. Жыліч А. Гарады Беларусі ў другой палове XVII–XVIIIстст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998 – № 3.

5. История Северной войны 1700–1721 гг. – М., 1987.

6. Калубовіч Я. Магілёў у Паўночную вайну (паводле летапісу Магілёва) // Магілёўская даўніна. – 1994. – № 1.

7. Лойка П. Прыватнаўласніцкія сяляне Беларусі: эвалюцыя феадальнай рэнты ў другой палове XVI – XVIII стст. – Мн., 1991.

8. Мелешко В.И. Классовая борьба в белорусской деревне во второй половине XVII – XVIII вв. – Мн., 1982.

9. Пашкевіч У. ВКЛ у Паўночнай вайне (1700-1721 гг.) // Беларускі гістарычны часопіс.– 1995. – № 3.

10. Петр I і святары. // Беларуская мінуўшчына. – 1993. – №5-6.

11. Пушкін І. «...Праз агонь і попел у тло» // Беларуская мінуўшчына. – 1994. – № 3.

12. Чигринов П. Белорусско-российские отношения: история и современность. – Мн., 1999.

Т Е М А 15.
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ ПРОТИВОРЕЧИЯ В СЕРЕДИНЕ И ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XVIII В.

План:

1. Нормализация экономической жизни. Реформы.
2. Усиление феодальной эксплуатации и антифеодальные выступления.
3. Города. Внутренняя и внешняя торговля.

Дополнительная литература:

1. Голубеў В.Ф. Сялянскае землеўладанне і землекарыстанне на Беларусі XVI – XVIII стст. – Мн., 1992.

2. Жыліч А. Гарады Беларусі ў другой палове XVII – XVIII стст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998 – № 3.

3. Лойка П. Прыватнаўласніцкія сяляне Беларусі: эвалюцыя феадальнай рэнты ў другой палове XVI – XVIII стст. – Мн., 1991.

4. Лютый А.М. Генезис капитализма в промышленности Белоруссии (вторая половина XVIII – первая половина XIX вв.). // Учебно-методическое пособие. – Мн., 1991.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

5. Марціновіч А. Вязень Старадубскай крэпасці (В. Вашчыла) // Беларуская мінуушчына. – 1995. – № 4.

6. Мелешко В.И. Классовая борьба в белорусской деревне во второй половине XVII – XVIII вв. – Мн., 1982.

7. Мялешка В., Лойка П. І узняўся люд просты. – Мн., 1992.

ТЕМА 16.
КУЛЬТУРА БЕЛАРУСИ XVII–XVIII ВВ.

План:

1. Исторические условия развития белорусской культуры. Барокко. Просвещение. Классицизм.
2. Образование. Литература. Общественно-политическая мысль.
3. Архитектура. Искусство.

Дополнительная литература:

1. Агінскі М.К. Мая біяграфія. // Спадчына, 1998. – №5-6.

2. Асвета і педагагічная думка Беларусі: Са старажытных часоў да 1917 г. – Мн., 1985.

3. Барышев Г.И. Театральная культура Белоруссии XVIII века. – Мн., 1992.

4. Караткевіч У. Зямля пад белымі крыламі. – Мн., 1977.

5. Ляскоў Н. Прававыя і палітычныя погляды Георгія Канісскага. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №3.

6. Мысліцелі і асветнікі Беларусі:Энцыклапедычны даведнік. – Мн., 1995

7. Тарасаў К. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

8. Яскевіч Н. Духоўны генезіс асветніцтва на землях Беларусі. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002.– №2-3.

ТЕМА 17.
ВКЛЮЧЕНИЕ БЕЛОРУССКИХ ЗЕМЕЛЬ В СОСТАВ РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ

План:

1. Причины падения и попытки реформ в Речи Посполитой.
2. Разделы Речи Посполитой. Восстание Т.Костюшко.
3. Изменения в положении населения белорусских земель после включения в состав Российской империи.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Анішчанка Я.К. Беларусь у часы Кацярыны II. – Мн., 1998.

2. Анішчанка Я.К. Палітыка татальнай русіфікацыі. // Спадчына. – 1998. – №5.

3. Апіок Т.Ул. Царква і рэлігійнае жыццё Магілеўшчыны ў XIX стагоддзі. // Магілёўская даўніна, VIII вып.. – 1998.

4. Ганчарук І. Палітыка царызму ў адносінах да каталіцкай царквы. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №1.

5. Емельянчык У. Паланез для касінераў. – Мн., 1994.

6. Маразевіч В.Л. Палітыка царызму на далучаных землях Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX стст. (па матэрыялах Магілёўшчыны). // Магілёўская даўніна. – 1995.

7. Палуцкая С. Апошні сейм Рэчы Паспалітай // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – № 4.

8. Радзюк А. Канфіскацыя прыватнай уласнасці ў Беларусі ў канцы XVIII – першай трэці XIX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №6.

9. Сцяпунін І.Р. «Па ўсеміласцівейшаму найвысачайшаму указу» (Аб палітыцы імператрыцы Екацярыны II на Беларусі) // Веснік БДУ. Серыя 3. – 1987. – № 2.

10. Таляронак С.В. Палітыка царызу ў адносінах да каталіцкай і уніяцкай царквы на Беларусі (1772-1839 гг.). // Весці Акадэміі Навук Беларусі. – 1992. – №2.

11. Філатава А. Тры падзелы Рэчы Паспалітай: // Крыжовы шлях. – Мн., 1993.

12. Юхо Я., Емельянчык У. «Нарадзіўся я ліцвінам..» Тадэвуш Касцюшка. – Мн., 1994.

ТЕМА 18.
БЕЛАРУСЬ В ВОЙНЕ 1812 ГОДА

План:

1. Начало войны. Боевые действия на территории Беларуси.
2. Отношение населения к враждующим сторонам. Партизанское движение.
3. Разгром французской армии на р. Березине. Итоги войны для Беларуси.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Агееў А. Магілеўшчына пад час вайны 1812г. // Магілеўская даўніна. – 1995. – № 3.

2. Ліс Я. Палітыка Напалеона на Беларусі // Спадчына. – 1996. – №5.

3. Літвінскі А. У плыні студзёнай Бярэзіны. // Беларуская мінуўшчына. – 1993. – №5-6.

4. Мазинг Г., Ерусалимчик Л. Березіна, год 1812. – Мн., 1991.

5. Медельцов А. Березина – 1812. // Беларуская думка. – 2002. – №10.

6. Ружанец А. Літоуска-беларускае войска цэсара Напалеона // Беларуская мінуўшчына. – 1995. – № 1.

7. Таляронак С., Блінец А. Апошняя армія ВКЛ (1812-1814 гг.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 2.

8. Тарасаў С. Памяць пра легенды. – Мн.,1994.

9. Тарле Е.В. Нашествие Наполеона на Россию, 1812. – М., 1992.

10. Швед В. Вялікае княства Літоўскае ў 1812. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2000. – №3.

Т Е МА 19.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ В БЕЛАРУСИ В КОНЦЕ XVIII – 50-Х ГГ. XIX ВВ.

План:

1. Особенности общественного движения в Беларуси. Деятельность тайных обществ филоретов, филоматов.
2. Декабристы в Беларуси.
3. Восстание 1830-1831 гг. в Беларуси. Усиление руссификации белорусских земель.

Дополнительная литература:

1. Сакалова М. Кансерватызм на Беларусі ў XIX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №1.

2. Таляронак С.В. Тайнае вучнёўскае таварыства «Заране» (20-я гг. XIX ст.)// Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – № 3.

3. Таляронак С.В. Тайныя таварыствы ў Літве і на Беларусі ў канцы XVIII ст. // Весці Акадэміі Навук Беларусі. – 1992. – № 5-6.

4. Тарасаў С. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

5. Шавель А. Нерэалізаваныя магчымасці (у 160-ю гадавіну паўстання 1830 г.) // Крыніца. – 1991. – № 2.

Электронная библиотека МГУ имени А.А. Кулешова

6. Швед В. З дзекабрыстамі праз Беларусь // Беларусь. – 1990. – № 12.

Т Е М А 20.
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ БЕЛОРУССКИХ ЗЕМЕЛЬ В КОНЦЕ XVIII–50-Х ГГ. XIX ВВ.

План:

1. Развитие сельского хозяйства. Реформы П.Киселева.
2. Развитие промышленности. Города и местечки.

Дополнительная литература:

1. Загорульская С. Проведение реформы Киселева в Белоруссии (40-50гг XIX в) // Веснік БДУ. – 1987. – Сер.3. – №3.
2. Люты А.М., Туміловіч Р.М. Дваранства Беларусі ў перыяд разлажэння і крызісу феадалізму (канец XVIII – першая палова XIX стст.). – Мн., 1991.
3. Лютый А.М. Социально-экономическое развитие городов Белоруссии в конце XVIII – первой половине XIX в. – Мн., 1987.
4. Панюціч В. Рэформы дзяржаўных сялян Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 3.
5. Панюціч В. Аграрная палітыка царызму і трансфармацыя саслоўна-групавога складу сельскага насельніцтва Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX стст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №1.
6. Радзюк А. Канфіскацыя прыватнай уласнасці ў Беларусі ў канцы XVIII – першай трэці XIX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №6.
7. Сосна У. Дзяржаўныя сяляне на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX стст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №2.
8. Туміловіч Г. Дваранства на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX стст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №4.

Т Е М А 21.
КУЛЬТУРА БЕЛАРУСИ В КОНЦЕ XVIII – 50-Х ГГ. XIX ВВ.

План:

1. Исторические условия развития белорусской культуры.
2. Образование. Научное изучение Беларуси.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Становление белорусского литературного языка и развитие литературы.

4. Архитектура, искусство.

Дополнительная литература:

1. Гарэцкі М. Гісторыя беларускай літаратуры. – Мн., 1992.

2. Грыбянчук І. Музейная справа ў Беларусі (XIX – XX ст.). // Спадчына. – 2001. – №1-2.

3. Еўдакімава А. З вопыту падрыхтоўкі настаўнікаў для Беларусі (XIX ст.). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №1.

4. Косцераў А. Адукацыйная палітыка Расійскага ўраду ў Магілеве ў канцы XVIII – першай палове XIX стст. // Магілеўская даўніна. – 1995.

5. Мілаш Ч. Адам Міцкевіч – жыд, паляк, летувіс, беларус… // Наша Ніва. – 1991. – №4.

6. Очерки истории науки и культуры Белоруси IX - начала XX века. – Мн., 1996.

7. Парашкоў С.А. Адукацыя і асвета Беларусі пасля далучэння яе да Расійскай імперыі (XVIII – першая палова XIX стст.). – Магілеў, 1998.

8. Старычонак В.Дз. Беларуская літаратура. – Мн., 2000.

9. Тарасаў С. Памяць пра легенды. – Мн., 1994.

Т Е М А 22.
ОТМЕНА КРЕПОСТНОГО ПРАВА. БУРЖУАЗНЫЕ РЕФОРМЫ 60-70 ГГ. XIX В. В БЕЛАРУСИ

План:

1. Подготовка, проведение и особенности реформы 1861г. в Беларуси.

2. Ограниченность и незавершенность буржуазных реформ 60-70-х гг. XIX в Беларуси. Контрреформы.

Дополнительная литература:

1. Бейлькін Х. Аграрная рэформа 1861 г. у Беларусі і яе асаблівасці. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №1.

2. Літвак Б.Г. Пераварот 1861 г. у Расіі: чаму не рэалізавалася рэфарматарская альтэрнатыва. – Мн., 1991.

3. Панюціч В.П. Рэформы дзяржаўных сялян Беларусі (канец 50-х – 70-я гг. XIX ст.). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №3.

4. Рэбэрт Н. Адмена прыгоннага права ў Беларусі. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №5.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

5. Чэпа Н.Б. Рэформа 1861г і зямельныя надзелы беларуских сялян // Веснік БДУ. – 1989. – Сер. № 3.

ТЕМА 23.
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ БЕЛАРУСИ В 60-90-Х ГГ. XIXВ.

План:

1. Развитие капитализма в сельском хозяйстве Беларуси во второй половине XIX в.
2. Развитие промышленности и городов Беларуси в 60-90-е годы XIX в.
3. Социальная структура населения Беларуси во второй половине XIX в.

Дополнительная литература:

1. Бейлькин Х. Памешчыцкая гаспадарка Беларусі ў 60-70 гг. XIX ст. // Весці Акадэміі Навук Беларусі. Серыя грамадскіх навук. – 1995. – №2.

2. Жытко А. Палітыка самадзяржаўя па абмежаванню землеўладання дваран-каталікаў на Беларусі (1861-1914 гг.). // Гісторыя: праблемы выкладання. – 1997. – №1.

3. Каханоўскі А.Г. Дваранства Беларусі ў другой палове XIX ст.: склад і сацыяльнае аблічча. // Гістарычная навука і гістарычная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь (новыя канцэпцыі і падыходы). Ч.1. – Мн., 1994.

4. Крук В. Беларуская вёска пасля рэформы 1861 г. // Весці Акадэміі Навук Беларусі. – 1990. – №4.

5. Панютич В.П. Социально-экономическое развитие белорусской деревни в 1861-1990. – Мн., 1990.

6. Панюціч В.П. Змяненне сацыяльнага складу насельніцтва Беларусі ў другой палове XIX ст. // Весці Акадэміі Навук Беларусі – 1992. – Сер.3. – № 1.

7. Панюціч В. Пазямельныя арэндныя адносіны на Беларусі ў другой паловеXIX – пачатку XX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №4.

8. Самбук С. Политика царизма в Белоруссии во второй половине XIX в. – Мн., 1980.

9. Шыбека З.В.Сацыяльнае размежаванне беларусаў у канцы XIX ст. // Весці Акадэміі Навук Беларусі. – 1991. – №6.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

ТЕМА 24.
ВОССТАНИЕ 1863 ГОДА В БЕЛАРУСИ

План:

1. Причины, характер, начало восстания. «Белые», «красные», К.Калиновский.
2. Восстание на территории Беларуси.
3. Подавление восстания и его историческое значение.

Дополнительная литература:

1. Біч М.О. Нацыянальнае і аграрнае пытанне ў час паўстання 1863-1864гг. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – № 3.
2. Біч М. "… і думаў аб самастойнасці Літвы". // Беларуская мінуўшчына. – 1997. – №5.
3. Грігор'ева В. Каталіцкая і праваслаўнае духавенства ў паўстанні 1863 г. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №3.
4. Кісялеў Г.В. На пераломе дзьвюх эпох: Паўстанне 1863г. на Міншчыне. – Мн., 1990.
5. Калиновский К. Из печатного и рукописного наследия. – Мн., 1988.
6. Каліноўскі К. За нашу вольнасць. Творы, дакументы. – Мн., 1999.
7. Смалянчук А. К.Каліноўскі ў польскай гістарычнай традыцыі. // Спадчына. – 1998. – №2.
8. Таляронак С. Генерал Мураўеў – вешальнік. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №3.
9. Філатава А. З хронікі баявых сутычак паўстанцаў (1863 год). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №3.
10. Шалькевіч В. Кастусь Калиновский: страницы биографии – Мн., 1988.

ТЕМА 25.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ В БЕЛАРУСИ В 60-90-Х. ГГ. XIX В.

План:

1. Положение крестьян. Крестьянское движение.
2. Народничество в Беларуси.
3. Положение рабочих. Рабочее движение.
4. Социал-демократическое и национальное движение в Беларуси.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Арлоў Ул. Прысуд выканаў невядомы: Ігнат Грынявіцкі. – Мн., 1992.

2. Багдановіч А. Да гісторыі партыі «Народная воля» у Мінску і Беларусі. // Маладосць. – 1995. – № 11-12.

3. Бич М.О. Рабочее движение в Белоруссии в 1861–1904гг. – Мн., 1983.

4. Брыгадзін П. З гісторыі партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1994. – №3.

5. Вернигов В.И. Политические партии и общественные движения в России и Беларуси: вторая половина XIX – первая треть XX вв. – Мн., 2001.

6. Ільін А., Гарбачык М. Нацыянальнае адраджэнне пачатку XX ст. і беларуска-украінскія повязі. // Спадчына, 2002. – №2.

7. Коршук У. З гісторыі Беларускай сацыялістычнай грамады. // Гістарычная навука і гістарычная адукацыя ў Рэспубліцы Беларусь (новыя канцэпцыі і падыходы). – Мн., 1994.

8. Крук У.П. Сялянскі рух на Беларусі. 1864-1900 гг. – Мн., 1993.

9. Ліпецкі Э. БУНД. // Беларуская мінуўшчына. – 1996. – №3.

10. Палітычныя партыі Беларусі. – Мн., 1994.

11. Панюціч В.П. Прававое становішча сялянства паслярэформенай эпохі. // Весці Нацыянальнай Акадэмии Навук Беларусі. Серыя грамадскіх навук. – 1998. – №1.

12. Прымачук І. Прававое рэгуляванне ўзаемаадносін прадпрымальнікаў і рабочых Беларусі (60-я гг. XIX – пачатак XX ст.). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №2.

13. Сташкевіч М. Перадумовы і працэс стварэння палітычных партый на Беларусі (канец XIX ст. – люты 1917 г.). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №3,4.

14. Цьвікевіч А. "Западно-руссизм". Нарысы з гісторыі грамадскай думкі на Беларусі ў XIX і пачатку XX ст. – Мн., 1993.

15. Яцкевіч І. ППС на Беларусі. // Беларуская мінуўшчына. – 1997. – №4.

ТЕМА 26.
ФОРМИРОВАНИЕ БЕЛОРУССКОЙ НАЦИИ

План:

1. Условия формирования белорусской нации.
2. Территория. Население.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Общность экономической жизни и социально-классовые особенности белорусской нации.

4. Белорусский язык и национальное самосознание. Белорусское движение. «Западноруссизм».

Дополнительная литература:

1. Буйко Т. Беларусамі звацца. // Беларуская думка. – 1993. – №4.

2. Дубянецкі Э.С. Беларускі нацыянальны характар: спроба даследвання. // Адукацыя і выхаванне. – 1995. – №5.

3. Дубянецкі Э.С. Нацыянальная самасвядомасць беларусаў ў мінулым і сёння. // Адукацыя і выхаванне. – 1996. – №3.

4. Конон В.М. О белорусской идее // Неман. – 1998. – № 3.

5. Коўка А. Беларускі вызваленчы рух: Спроба агляду // Спадчына. – 1991. – № 5.

6. Маразевіч В.Л. Старонкі гісторыі Беларусі (канец XIX-пачатак XX стагоддзя). – Магілёў, 1994.

7. Цвікевіч А.І. Западна-русізм // Спадчына. – 1991. – № 2-6; 1992. № 1-3.

8. Цуба М. Беларускі нацыянальны рух у пачатку XX стагоддзя // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 1.

9. Этнаграфія Беларусі: Энцыклапедыя. – Мн., 1989.

Т Е М А 27.
КУЛЬТУРА БЕЛАРУСИ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВВ. – НАЧАЛЕ XX ВВ.

План:

1. Условия развития белорусской культуры. Образование. Белорусоведение.
2. Развитие печати. Литература. Общественно-политическая мысль.
3. Искусство и архитектура.

Дополнительная литература:

1. Беларуская фальклярыстыка: Збіранне і даследванне народнай творчасці ў 60-х гг. XIX ст. – Мн., 1989.

2. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя. Т. I., 1901-1920. – Мн., 2001.

3. Грыбянчук І. Музейная справа ў Беларусі (XIX – XX ст.). // Спадчына. – 2001. – №1-2.

4. Забаўскі М. Барацьба на два франты (з гісторыі газеты "Наша Ніва") // Старонкі гісторыі Беларусі. – Мн., 1992.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

5. Луцкевіч А. Жыццё і творчасць Фр. Багушэвіча ва ўспамінах яго-ных сучасьнікаў. // Спадчына. – 2001. – №1-2.

6. Ляхоўскі У. Пачатак стварэння беларускае нацыянальнае школы. // Спадчына. – 2001. – №1-2.

7. Мысліцелі і асветнікі Беларусі:Энцыклапедычны даведнікі. – Мн., 1995.

8. Наша Ніва. Вып. I – 1906-1908. – Мн., 1994; Вып. II – 1909. – Мн., 1997.

9. Няфед У.І. Ігнат Буйніцкі – бацька беларускага тэатра вачыма су-часнікаў і ў памяці нашчадкаў. – Мн., 1991.

10. Снапкоўская С.В. Ля вытокаў нацыянальнай педагогікі: З гісто-рыі школы і педагагічнай думкі Беларусі канца XIX – пачатку XX ст. – Мн., 1995.

11. Туронак Ю. "Загляне сонца і ў наша ваконца": Вацлаў Іваноўскі // Спадчына. – 1992. – №2.

12. Цвікевіч А. "Западно-руссизм". Нарысы з гісторыі грамадскай думкі на Беларусі ў XIX і пачатку XX ст. – Мн., 1993.

ТЕМА 28.
РЕВОЛЮЦИОННЫЕ СОБЫТИЯ 1905-1907ГГ. В БЕЛАРУСИ

План:

1. Беларусь накануне I Российской революции. Обострение противоречий и национального вопроса.

2. Основные события революции 1905–1907гг. в Беларуси. I и II Государственные Думы.

3. Белорусское национальное движение.

Дополнительная литература:

1. Вернигов В.И. Политические партии и общественные движения в России и Беларуси: вторая половина XIX – первая треть XX вв. – Мн., 2001.

2. Дакументы Беларускай сацыялістычнай грамады часоў рэвалюцыі 1905г. // Спадчына. – 1991. – № 3.

3. Забаўскі М. Палітычныя пазіцыі дэпутатаў ад Беларусі ў II Расійскай Дзяржаўнай Думе. // Весці Нацыянальнай Акадэміі Навук Рэспублікі Беларусь. – 2000. – №1.

4. Запруднік Я. Справа аўтаноміі Беларусі ў I Думе і "Нашай Ніве". // З гісторыяй на "Вы". Вып.3. – Мн., 1994.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

5. Маніфест 17 кастрычніка 1905 г. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №1.

6. Палітычныя партыі Беларусі. – Мн. 1994.

7. Раманоўскі І.Ф. Жаркоў Г. Барацьба народных мас Беларусі супраць самадзяржаўя ў рэвалюцыі 1905-1907 гг. // Веснік БДУ. Серыя 3. – 1995. – № 2.

8. Сташкевіч М., Раманоўскі І. Манархічныя партыі і арганізацыі на Беларусі: 1905-1919 гг. // Веснік БДУ. Сер.3. – 1993. – №2.

9. Успаімны пра Івана Луцкевіча. // Спадчына. – 1991. – №1.

10. Цуба М. Беларускі нацыянальны рух у пачатку XX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №1.

11. Яцкевіч І. Думская тактыка Бунда ў Беларусі (1906-1910). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №3.

12. Яцкевіч І. ППС на Беларусі. // Беларуская мінуўшчына. – 1997. – №4.

ТЕМА 29.
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ И ПОЛИТИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ БЕЛАРУСИ В 1907–1913 ГГ.

План:

1. Развитие промышленности и ее особенности в Беларуси.
2. Столыпинская аграрная реформа. Земская реформа и ее особенности.
3. Наступление реакции. Политика по национальному вопросу. Белорусское движение.

Дополнительная литература:

1. Анофитов А. Столыпин: взлёт и падение // Беларуская думка. – 1991. – № 10-11.

2. Барок А. Палітычныя партыі і арганізацыі Беларусі ў пачатку XX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №1.

3. Вернигов В.И. Политические партии и общественные движения в России и Беларуси: вторая половина XIX – первая треть XX вв. – Мн., 2001.

4. Дуж-Душэўскі. Аб развіцці гаспадаркі Беларусі ў пачатку XX ст. // Спадчына. – 1998. – №4.

5. Маразевіч В.Л. Старонкі гісторыі Беларусі (канец XIX – пачатак XX ст.). – Магілёў, 1994.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

6. Палітычныя партыі Беларусі. – Мн., 1994.

7. Революционное движение в Белоруссии (июнь 1907–февраль 1917): Документы и материалы. – Мн., 1987.

8. Слобожанин В.П. Земское самоуправление в Белоруссии (1905–1917 гг.). – Мн., 1994.

9. Сташкевіч М. Перадумовы і працэс стварэння палітычных партый на Беларусі (канец XIX – люты 1917 г.). // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №№3,4.

10. Сташкевіч М., Раманоўскі І. Манархічныя партыі і арганізацыі на Беларусі: 1905–1919 гг. // Веснік БДУ. Сер.3. – 1993. – №2.

11. Цуба М. беларускі нацыянальны рух у пачатку XX ст. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №1.

ТЕМА 30.
БЕЛАРУСЬ В ГОДЫ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ

План:

1. Причины, характер, начало войны. Боевые действия на территории Беларуси.
2. Положение экономики в годы войны.
3. Рост антивоенных и антиправительственных настроений. Белорусское национальное движение.

Дополнительная литература:

1. Асіноўскі С. Эканамічная палітыка нямецкіх акупантаў на Беларусі (1915-1918 гг.) // Архівы і справаводства. – 1999. – №4.

2. Вясялоўскі Ю. Беларусь у першай сусветнай вайне // Голас часу. – 1989. – № 2-3.

3. Грыцкевіч А. Польскі палітычны рух у Мінску падчас І сусветнай вайны // Спадчына. – 2001. – №1-2.

4. Мигун Д. Политика грабежа и насилия (I мировая война на Беларуси) // Беларуская думка. – 2001. – №8.

5. Мікалаевіч А. Бежанцы Першай сусветнай вайны // Спадчына. – 1994. – №3.

6. Пукшта А. Грамадска-культурнае жыццё ў Вільні 1915-1918 // Спадчына. – 2001. – №5-6.

7. Революционное движение в Белоруссии (июнь 1907-февраль 1917 г.): Документы и материалы. – Мн., 1987.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

8. Солнцева С.А. Военный плен в годы первой мировой войны (новые факты) // Вопросы истории. – 2000. – №4.

9. Тихомиров А.В. Русская гвардия в первой мировой войне // Вопросы истории. – 2000. – №9.

10. Улашчык М. Бежанства // Спадчына. – 2001. – №3.

11. Ціхаміраў А. Беларуска-літоўскія дачыненні ў 1914-1920 // Спадчына. – 2000. - №5-6.

12. Шчаўлінскі М. Бежанцы і беларускі нацыянальны рух у гады Першай сусветнай вайны // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №3.

13. Шчаўлінскі М. Беларускі нацыянальны рух на акупіраванай тэрыторыі краю з восені 1915 да Лютаўскай рэвалюцыі // Веснік БДУ. – 1998. - №2.

ТЕМА 31.
ФЕВРАЛЬСКАЯ БУРЖУАЗНО-ДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В БЕЛАРУСИ

План:

1. Причины, характер, победа Февральской революции. Двоевластие и его сущность.

2. Основные события Февральской революции в Беларуси.

Дополнительная литература:

1. Ігнаценка І. Лютаўская рэвалюцыя 1917г. у Расіі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – № 2.

2. Вернигов В.И. Политические партии и общественные движения в России и Беларуси: вторая половина XIX – первая треть XX вв. – Мн., 2001.

3. З гісторыі палітычных партый. Вучэбны дапаможнік. – Мн., 1993.

4. Игнатенко И. Горячий Февраль: буржуазно-демократическая революция – сущность и итоги // Беларуская думка. – 1994. – №2.

5. Игнатенко И.М. Февральская буржуазно-демократическая революция в Белоруссии. – Мн., 1986.

6. Палітычныя партыі Беларусі: Дапаможнік – Мн. 1994.

7. Рудовіч С. Пошукі шляхоў да беларускай дзяржаўнасці (1917 г.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №4.

8. Филиппович И. Могилев: Хроника событий. 1917-1918. – Могилев, 1995.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

ТЕМА 32.
ОКТЯБРЬСКАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В БЕЛАРУСИ

План:

1. Победа Октябрьского вооруженного восстания. Установление Советской власти в Минске, Гомеле, Витебске и др. городах Беларуси.
2. Ликвидация Ставки Верховного главнокомандующего в Могилеве. Победа Октябрьской революции на Западном фронте и заключение перемирия.
3. I Всебелорусский съезд.

Дополнительная литература:

1. Ігнаценка І.М. Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі. Асаблівасці і вынікі. – Мн., 1995.
2. Вернигов В.И. Политические партии и общественные движения в России и Беларуси: вторая половина XIX – первая треть XX вв. – Мн., 2001.
3. З гісторыі палітычных партый. Вучэбны дапаможнік. – Мн., 1993.
4. Ігнаценка І. Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №4.
5. Октябрь и судьбы политической оппозиции. Ч.2. – Гомель, 1993.
6. Палітычныя партыі Беларусі: Дапаможнік. – Мн., 1994.
7. Рудовіч С. Пошукі шляхоў да беларускай дзяржаўнасці // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №4.
8. Сідарцоў У. Сучасныя падыходы да вывучэння гісторыі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны // Актуальныя пытанні гісторыі БССР Савецкі перыяд. – Мн., 1991.
9. Сідарэвіч А. Самавызначэнне беларускай сацыял-дэмакратыі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №3.
10. Скалабан В. Усебеларускі з'езд 1917 года: сведчанне сучасніка // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №1.
11. Филиппович И. Могилев: Хроника событий. 1917–1918. – Могилёв, 1995.

ТЕМА 33.
ВОЕННАЯ ИНТЕРВЕНЦИЯ ГЕРМАНИИ. ПРОВОЗГЛАШЕНИЕ БНР

План:

1. Наступление немецких войск в феврале 1918 г. Брестский мир.
2. Провозглашение БНР и деятельность ее Рады.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Борьба с германскими оккупантами и освобождение Беларуси от немецких войск.

Дополнительная литература:

1. Гігін В. Узаемаадносіны бальшавікоў і левых эсэраў у Заходняй вобласці (лістапад 1917 – чэрвень 1918) // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №5.

2. З гісторыі палітычных партый. Вучэбны дапаможнік. – Мн., 1993.

3. Ковалева Л.А. Станаўленне беларускай дзяржаўнасці ў пачатку XX ст. – Магілёў, 2002.

4. Круталевич В.Л. На путях национального самоопределения. БНР-БССР-РБ. – Мн., 1995.

5. Ліс А. Рупячыся пра беларускую дзяржаўнасць // Спадчына. – 1996. – №3.

6. Луцкевіч А. За дваццаць пяць гадоў: успаміны – Вільня. "Мірны дагавор" – 3 сакавіка 1918 г. // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №3.

7. Палітычныя партыі Беларусі. Дапаможнік. – Мн., 1994.

8. Платонов Р., Сташкевич Н. Тернистый путь к свободе; К вопросу становления белорусской национальной государственности // Неман. – 1992. – № 10, 11.

9. Сідарцоў У.Н. Сучасныя падыходы да вывучэння гісторыі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны // Актальныя пытанні гісторыі БССР. Савецкі перыяд. – Мн., 1991.

10. Филиппович И. Могилев: Хроника событий. 1917-1918. – Могилев, 1995.

ТЕМА 34.
ОБРАЗОВАНИЕ БССР.
ОБЪЕДИНЕНИЕ БЕЛОРУССКОЙ ССР С ЛИТОВСКОЙ ССР.

План:

1. Восстановление Советской власти и борьба по белорусскому вопросу.
2. Провозглашение БССР.
3. I Всебелорусский съезд Советов и его решения.
4. Образование Литовско-Белорусской ССР.

Дополнительная литература:

1. Игнатенко И.М. Октябрьская революция и самоопределение Белоруссии. – Мн., 1992.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

2. Иностранная военная интервенция в Белоруссии, 1917-1920. – Мн., 1990.

3. Круталевич В.Л. На путях национального самоопределения: БНР – БССР – РБ. – Мн., 1995.

4. Ліс А. Рупячыся пра беларускую дзяржаўнасць // Спадчына. – 1996. – №3.

5. Палітычныя партыі Беларусі. Дапаможнік. – Мн., 1994.

6. Платонов Р., Сташкевич Н. Тернистый путь к свободе: К вопросу становления белорусской национальной государственности // Неман. – 1992. – № 10, 11.

7. Прыбытка Г. Абвяшчэнне БССР і Масква // Роднае слова. – 1992. – №1.

8. Ціхаміраў А. Беларуска-літоўскія дачыненні ў 1914-1920 гг. // Спадчына. – 2000. – №5-6.

ТЕМА 35.
ИНТЕРВЕНЦИЯ ПОЛЬШИ.
СОВЕТСКО-ПОЛЬСКАЯ ВОЙНА (1919–1921 ГГ.)

План:

1. Причины советско-польской войны. Наступление польских войск.
2. Партизанская и подпольная борьба на оккупированной белополяками территории.
3. Второе провозглашение БССР. Рижский договор и его условия.

Дополнительная литература:

1. Иностранная военная интервенция в Белоруссии, 1917–1920. – Мн., 1990.

2. Круталевіч В. Рыжскі мірны дагавор // Спадчына. – 1990. – №1.

3. Ладысеў А. Рыжскі мірны дагавор: перамога савецкай дыпламатыі ці паражэнне? // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №3.

4. Ладысеў У. Брыгадзін П. Рада БНР пасля Рыжскага дагавора 1921 г., ці канец нацыянальнаму рамантызму // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – № 3.

5. Матэрскі В. Рыжскі трактат і Беларусь // Беларускі гістарычны часопіс. – 2002. – №5.

6. Рыжская дамова 1921г. // Спадчына. – 1993. – № 4.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Т Е М А 36.
НЭП В БЕЛАРУСИ. ВОССТАНОВЛЕНИЕ НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА

План:

1. Экономическое и политическое положение республики в конце 1920-начале 1921.
2. Сущность и цели новой экономической политики.
3. Итоги НЭПа в БССР. Положение в сельском хозяйстве и промышленности.

Дополнительная литература:

1. Волчок Г.И. Новая экономическая политика и ее особенности в Беларуси (1921 – 1928). – Могилев, 2002.
2. Кушнер В.Т. О некоторых вопросах перехода к новой экономической политике в республике. – Мн., 1989.
3. Мікула Я.І. Новая эканамічная палітыка і калгаснае будаўніцтва ў 1921-1929 гг. // Весці Акадэміі Навук БССР. Серыя грамадскія навукі. – 1990. – №6.
4. Пархімовіч М.Н. Новая эканамічная палітыка у беларускай весцы // Веснік БДУ. – 1991. – Сер.3 – № 2 .
5. Платонаў Р.П., Беларусь у міжваенны перыяд // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.
6. Телицын В.Л. Новая экономическая политика: взгляд русского зарубежья // Вопросы истории. – 2000. – №8.

Т Е М А 37.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ БССР В 20-30-Е ГГ.

План:

1. Общественно-политическая система БССР в 20-е годы. Установление однопартийной системы.
2. Участие БССР в создании СССР. Конституция БССР 1927 г.
3. Основные тенденции общественно-политической жизни республики в 30-е годы. Конституция БССР 1936 г. Политические репрессии.

Дополнительная литература:

1. Адамушка У. Палітычныя рэпрэсіі 30-50-х гадоў на Беларусі. – Мн., 1994.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

2. Акшевский А. Он любил эту землю. О наркоме земледелия БССР Д.Ф. Прищепове. – Мн., 1991.

3. Вакар Н. Ліквідацыя беларускага нацыяналізму // Спадчына. – 1992. – №6.

4. Имена в истории. Краткий биографический очерк. – Мн., 1993.

5. Касцюк М., Міхнюк Ул. Рэпрэсіі – самае цяжкае злачынства тата-літарнага рэжыму // Крыжовы шлях. – Мн., 1993.

6. Касцюк М.П. Сталіншчына і Беларусь // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №2.

7. Мяснікоў А.Ф. Нацдэмы: лёс і трагедыя. – Мн., 1993.

8. Павлова И.В. Власть и общество в СССР в 1930 годы // Вопросы истории. – 2001. – №10.

9. Платонаў Р. Беларусь у міжваенны перыяд // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн.; 2000.

10. Рыбас Е. Покушение на Сталина // Беларуская думка. – 2003. – №3.

Т Е М А 38.
ПОЛИТИКА БЕЛОРУССИЗАЦИИ. РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРЫ В 20 - 30-Е ГОДЫ

План:

1. Белоруссизация: цели, задачи, сущность.
2. Сложность и противоречивость культурной жизни в БССР 20–30-е годы.

Дополнительная литература:

1. Вакар Н. Ліквідацыя беларускага нацыяналізму// Спадчына, 1992- № 6.

3. Имена в истории. Краткий биографический очерк. – Мн., 1993.

4. Іофе Э. Першы старшыня Інбелкульту // Спадчына. – 1995. – №6.

5. Касцюк М., Міхнюк У. Рэпрэсіі – самае цяжкае злачынства тата-літарнага рэжыму // Крыжовы шлях. – Мн., 1993.

6. Касцюк М.П. Саліншчына і Беларусь // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №2.

7. Король А.С. Белоруссизация: 20-30 годы // Страницы истории Компартии Белоруссии. – Мн., 1990.

8. Лыч Л. Беларусізацыя 20-х гадоў // Маладосць. – 1995. – № 11.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

9. Мяснікоў А.Ф. Нацдэмы: лёс і трагедыя. – Мн.,1993.

10. Падлужны А.І. Праблемы літаратурнай мовы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

11. Платонаў Р.П. Беларусь у міжваенны перыяд // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

12. Пурышава Н. Дзяржаўная літаратурная палітыка ў БССР у 20-я гг. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – № 3.

13. Цітоў Д. Так пачыналася адраджэнне // З гісторыяй на "Вы". – Мн. – 1990.

ТЕМА 39.
ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ В БССР

План:

1. Необходимость индустриализации и особенности проведения ее в БССР.

2. Новое промышленное строительство и реконструкция предприятий в годы первых пятилеток.

3. Итоги индустриализации в БССР.

Дополнительная литература:

1. Беларусь: энцыклапедычны даведнік. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 1995.

2. Вышынскі У.І. Індустрыалізацыя БССР // Актуальныя пытанні гісторыі БССР: Дапаможнік – Мн.,1991.

3. Осмоловский В.П. Индустриализация республики: некоторые аспекты истории // Страницы истории Компартии Беларусии. – Мн., 1990.

4. Платонаў Р.П. Беларусь у міжваенны перыяд // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

ТЕМА 40.
КОЛЛЕКТИВИЗАЦИЯ В БССР

План:

1. Причины, пути и формы кооперирования крестьянских хозяйств.

2. Массовая коллективизация сельского хозяйства.

3. Итоги коллективизации.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Акшевский А. Он любил эту землю. О наркоме земледелия БССР Д.Ф. Прищепове. – Мн., 1991.

2. Беларусь: энцыклапедычны даведнік. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 1995.

3. Врублевский А. Протько Т. Накануне «великого перелома» // Хозяин. – 1991. – № 1.

4. Врублевский А., Протько Т. Из истории репрессий против белорусского крестьянства (1929-1934). – Мн., 1992.

5. Кузнецов Н.В. Коллективизация: трудные пути // Страницы истории Компартии Белоруссии. – Мн., 1990.

6. Осмоловский В.П.Коллективизация Белорусской ССР: опыт и уроки. – Мн., 1991.

7. Платонаў Р.П. Беларусь у міжваенны перыяд // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

8. Сарокін Я. Церні калектывізацыі // Полымя. – 1990. – №2.

9. Сасноўскі П. Паўстагоддзя трагедыі нашага сялянства // Спадчына. – 2000. – №5-6.

Т Е М А 41.
НАЧАЛО ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

План:

1. Накануне нападения фашистской Германии на СССР.

2. Начало Великой Отечественной войны. Оборонительные бои на территории Беларуси.

3. Причины поражений советских войск в первый период войны.

Дополнительная литература:

1. Акула К. Дорогами борьбы (гитлеровская оккупацыя Беларуси) // Неман. – 1993. - №2.

2. Артемов В.А. Германское нападение на Советский Союз в 1941 г. Спор вокруг тезиса о превентивной войне // Вопросы истории. – 2001. – №8.

3. Безымянский Л.А. Гитлер и Сталин перед схваткой. – М., 2000.

4. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне 1941–1945 гг.: Энцыклапедыя. – Мн., 1990.

5. Борціч М. Вывучэнне тэмы “Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны” // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №1.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

6. Волчок Г.И. Оборона Могилева летом 1941 года. – Могилев, МГУ им. А.Кулешова, 2003.

7. Далгатович Б.Д. Беларусь в годы Великой Отечественной войны: Вопросы и ответы. – Мн., 1995.

8. Коршук У.К. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

9. Ладысеў У. Ваенныя дзеянні верасня 1939 года ў лёсе беларускага народа // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №3.

10. Литвин А. Как это было: Начало Великой Отечественной войны: новые голоса истории// Неман. – 1991. – № 6.

11. Очерки военной истории Белоруссии: в 5-ти частях. – Мн., 1995 – Ч.4.

12. Первишин В.Г. Людские потери в Великой Отечественной войне // Вопросы истории. – 2000. – №7.

13. Смирнов С.С. Брестская крепость. – Мн.,1990.

14. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. – Мн., 1993.

15. Шарапа А., Гардзейчык А. Да пытання аб стратах у другой сусветнай вайне // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – №2.

16. Шыбека З. Нясканчаная вайна // Спадчына. – 2002. – №1.

Т Е М А 42.
ОККУПАЦИОННЫЙ РЕЖИМ В ГОДЫ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

План:

1. Цели оккупационной политики в Беларуси, раздел территории БССР.
2. Оккупационная политика в области промышленности, сельского хозяйства, национально-культурной жизни.
3. Белорусские коллаборационистские организации.
4. Массовое уничтожение населения. Карательные экспедиции.

Дополнительная литература:

1. Акула К. Дорогами борьбы (гитлеровская оккупацыя Беларуси) // Неман. – 1993. - №2.

2. Гардзіенка А. Беларуская народная самапомач: ад пачаткаў да рэарганізацыі // Спадчына. – 2002. – №1.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Иванов Ю. В огненном кольце смерти // Беларуская думка. – 1999. – №2.

4. Іофе Э. Колькі ж яўрэяў загінула на беларускай зямлі ў 1941–1945 гг. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1997. – №4.

5. Коршук У.К. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

6. Лыч Л. Межнацыянальныя дачыненні ва ўмовах нямецкай акупацыі // Спадчына. – 2002. – №1.

7. Нацистская политика геноцида и «выжженной земли» в Белоруссии 1941–1944г. – Мн., 1984.

8. Соловьев А.К. Белорусская центральная рада: создание, деятельность, крах. – Мн., 1995.

9. Стук А. Батальон смерти, который сжёг Хатынь и её жителей // Беларуская думка. – 1998. – №1.

10. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. – Мн., 1993.

11. Шарапа А., Гардзейчык А. Да пытання аб стратах у другой сусветнай вайне // Беларускі гістарычны часопіс. –1996. – №2.

Т Е М А 43.
МАССОВАЯ БОРЬБА ПРОТИВ ФАШИСТСКИХ ОККУПАНТОВ В ГОДЫ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЫ

План:

1. Партизанское движение на оккупированной территории Беларуси.
2. Деятельность подпольных организаций в Минске, Могилеве, Витебске, Орше и др. городах.
3. Армия Краева, ее цели, тактика и деятельность.

Дополнительная литература:

1. Беларусь у гады другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайны: Матэрыялы ў дапамогу студэнту. – Мн., 1994.

2. Волчок Г.И. Партизанское движение в Могилевской области в годы Великой Отечественной войны (1941-1944)// Веснік МГУ імя А.А.Куляшова. – 2000. – № 2-3.

3. Всенародная борьба в Белоруссии против нефецко-фашистских захватчиков в годы Великой Отечественной войны: в 3т. Т I. – Мн.: Беларусь, 1983.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

4. Грыбоўскі Б. Баявы шлях беларусаў-вайскоўцаў брытанскай арміі ў час другой сусветнай вайны (1939-1945 гг.) // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №3.

5. Далгатович Б.Д. Беларусь в годы Великой Отечественной войны: Вопросы и ответы. – Мн., 1995.

6. Зялінскі П. І., Котаў А.І. Гераічная Беларусь. Да 50-годдзя перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. – Мн., "Універсітэтскае", 1994.

7. Коршук У.К. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

8. Кузьменко В.И. Советская интеллегенция в партизанском движении в Белоруссии. 1941–1944гг – Мн.: Навука і тэхніка, 1991.

9. Літвін А. Армія Краева на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1994. – №4.

10. Лемяшонак У.У. Веліч і трагедыя вайны // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №1.

11. Мінскае антыфашысцкае падполле. – Мн., 1995.

12. Самонов Ф.Д. Не склони головы: о работе советских разведчиков в годы Великой Отечественной войны. – Мн., 1992.

13. Семашка Я. Армія Краева на Беларусі. – Мн., 1994.

14. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. – Мн., 1993.

15. Хацкевіч А. Аб разбраенні Арміі Краевай у Нарачанскай і Налібоцкай пушчах (1943-1944) // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 3.

Т Е М А 44.
ОСВОБОЖДЕНИЕ БЕЛАРУСИ ОТ НЕМЕЦКО-ФАШИСТСКИХ ЗАХВАТЧИКОВ

План:

1. Вступление советских войск на территорию Беларуси и освобождение ее восточных районов.

2. Белорусская наступательная операция "Багратион".

3. Вклад белорусского народа в победу над фашизмом.

Дополнительная литература:

1. Варданов А.И. Разгром немецко-фашистских войск в Белоруссии. – Мн., 1989.

2. Грыбоўскі Б. Баявы шлях беларусаў-вайскоўцаў брытанскай арміі ў час другой сусветнай вайны (1939-1945)// Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №3.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А.Кулешова

3. Далгатович Б.Д. Беларусь в годы Великой Отечественной войны: Вопросы и ответы – Мн., 1995.

4. Долготович Б. Крушение "Тайфуна"// Беларуская думка. – 2001. – №12.

5. Кузняцоў І. Цана перамогі // Голас Радзімы, 1995. – № 3.

6. Лемяшонак У.У. Веліч і трагедыя вайны // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. - № 1.

7. Очерки военной истории Белоруссии: В 5-ти частях. – Мн., 1995. – Ч.4.

8. Первышин В.Г. Людские потери в Великой Отечественной войне // Вопросы истории. – 2000. – №7.

9. Тимокович Т.В. Битва за Белоруссию. – Мн., 1994.

ТЕМА 45.
ЭКОНОМИКА БССР В 1945-1965 ГГ.

План:

1. Пути и методы восстановления экономики.
2. Восстановление и развитие промышленности БССР в 1945-1965 гг.
3. Сельское хозяйство республики в послевоенное двадцатилетие.

Дополнительная литература:

1. Афанасенко А.В. Развитие науки и техники в Белорусской ССР за годы Советской власти. – Мн., 1987.

2. Белазаровіч В. Асаблівасці калектывізацыі ў заходніх абласцях БССР у 1939-1941 гг. // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №1.

3. Зуйкова Е.Ю. Опыт и уроки незавершенных поворотов 1956 и 1965 гг. // Страницы истории Советского общества. – М., 1989.

4. Кузняцоў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-камандной сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

5. Марчанка І.Я. Беларусь ва ўмовах пераходу ад вайны да мірнага развіцця (1945-1946) // Весці Акадэміі Навук Беларусі. Серыя гуманітарных навук. – 1997. – № 1.

6. Марчанка І., Грыгор'ева В. Сацыяльна-эканамічнае развіцце БССР (сярэдзіна 50-х – сярэдзіна 80-х гг.)// Актуальныя пытанні гісторыі БССР. Савецкі перыяд. – Мн., 1991.

7. Разуваева Н.Ф. Противоречия и трудности социально-экономического развития СССР в 1961-1985гг.// Механизм торможения. – М., 1988.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

8. Сарокін А.М. Рэфарматарскія зігзагі ў аграрнай палітыцы (50-я – 60-я гады XX ст.) // Гуманітарна-эканамічны веснік. – 1997. – №1.

9. Экономика Белоруссии в период послевоенного возрождения. – Мн., 1988.

Т Е М А 46.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ В БССР В 1945-1985 ГГ.

План:

1. Восстановление и деятельность партийных, советских и общественных организаций в послевоенные годы.

2. Противоречивость общественно-политической жизни во время "оттепели" (середина 50-х – середина 60-х гг.).

3. Условия и основные направления развития общественно-политической жизни во второй половине 60-х – первой половине 80-х гг.

Дополнительная литература:

1. Адамушка У. Палітычныя рэпрэсіі 30-50-х гадоў на Беларусі. – Мн., 1995.

2. Антонович С.В. Петр Машеров. Жизнь. Судьба. Память. – Мн., 1998.

3. Кузняцоў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-каманднай сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

4. Медведев Ж.А. Загадка смерти Сталина // Вопросы истории. – 2000. – №1.

5. Никита Сергеевич Хрущев. Материалы к биографии. – М., 1989.

6. Осмыслить культ Сталина. – М., 1989.

7. Соловьев А. Еще раз о послевоенном бандитизме в Беларуси. // Беларуская думка. – 1997. – № 1.

8. Фамін В.М. Грамадска-палітычнае жыццё ў паслеваеннай Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 1.

9. Фамін В. Грамадска-палітычнае жыцце ў пасляваеннай Беларусі // БГЧ. – 1996. №1.

10. Якутов В.А. Петр Машеров. – Мн., 1992.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Т Е М А 47.
РАЗВИТИЕ ПРОМЫШЛЕННОСТИ БССР В СЕРЕДИНЕ 60-Х- СЕРЕДИНЕ 80-Х ГГ.

План:

1. Экономическая реформа 1965г. Особенности научно-технического прогресса в БССР.
2. Снижение темпов роста экономики в 70-х – первой половине 80-х гг.
3. Ухудшение экологической ситуации в республике.

Дополнительная литература:

1. Алпеев А.Н. От застоя к перестройке: Развитие индустрии БССР в 70-е – 80-е годы. – Мн., 1991.
2. Афанасенко А.В. Развитие науки и техники в Белорусской ССР за годы Советской власти. – Мн., 1987.
3. Зуйкова Е.Ю. Опыт и уроки незавершённых поворотов 1956 и 1965 гг. // Страницы истории Советского общества. – М., 1989.
4. Иллюстрированная хронология истории Беларуси. – Мн.: Беларуская энцыклапедыя, 1998.
5. Кузняцоў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-камандной сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.
6. Марчанка І.Я., Грыгор'ева В.В. Сацыяльна-эканамічнае развіцце БССР (сярэдзіна 50-х – сярэдзіна 80-х гадоў) // Актуальныя пытанні гісторыі БССР. – Мн., 1991.
7. Осипов А.Т. Крах административно-командной системы. – М., 1990.
8. Пантин В., Лапкин В. Что остановилось в эпоху застоя. // Погружение в трясину. – М., 1991.
9. Разуваева Н.Ф. Противоречия и трудности социально-экономического развития СССР в 1961-1985гг.// Механизм торможения. – М., 1988.

Т Е М А 48.
СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО БССР В СЕРЕДИНЕ 60-Х – СЕРЕДИНЕ 80-Х ГГ.

План:

1. Экономическая реформа 1965 г. в сельском хозяйстве.
2. Развитие сельского хозяйства БССР в 70 – первой половине 80-х.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Марчанка І.Я., Грыгор'ева В.В. Сацыяльна-эканамічнае развіцце БССР (сярэдзіна 50-х – сярэдзіна 80-х гг)// Актуальныя пытанні гісторыі БССР. – Мн., 1991.

2. Зуйкова Е.Ю. Опыт и уроки незавершённых поворотов 1956 и 1965 гг. // Страницы истории Советского общества. – М., 1989.

3. Осипов А.Т. Крах административно-командной системы. – М., 1990.

4. Пантин В., Лапкин В. Что остановилось в эпоху застоя. // Погружение в трясину. – М., 1991.

5. Разувасва Н.Ф. Противоречия и трудности социально-экономического развития СССР в 1961-1985гг.// Механизм торможения. – М., 1988.

6. Кузняцоў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-камандная сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

7. Борушко В.Ф. Белоруссия: люди, события, факты. – Мн., 1988.

8. Сарокін А.М. Рэфарматарскія зігзагі ў аграрнай палітыцы (50-я – 60-я гады XX ст.) // Гуманітарна-эканамічны веснік. – 1997. – №1.

9. Фамін В., Паноў С. Паварот да кансерватызму. Наспяванне крызісу (1965 – 1985 гг.) // У кн.: Гісторыя: праблемы выкладання. – Мн., 1997. Вып. І.

ТЕМА 49.
НАРОДНОЕ ХОЗЯЙСТВО БЕЛАРУСИ В СЕРЕДИНЕ 80-Х - 90-Е ГОДЫ

План:

1. Ухудшение экономической ситуации в республике во второй половине 80-х гг. Попытки проведения реформ.

2. Развитие народного хозяйства Республики Беларусь в условиях перехода к рыночной экономике.

Дополнительная литература:

1. Абрамаў І.М. Тэндэнцыі развіцця эканомікі // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

2. Беларусь и страны СНГ. Статистический справочник. – Мн., 2001.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

3. Беляцкий А.В., Шорохов В.П. Проблемы белорусского экспорта // Веснік Магілёўскага дзяржаўнага універсітэта імя А.Куляшова. – 2003. – №1(14).

4. Гусаков В. Сельское хозяйство Беларуси: состояние и перспективы развития // Белорусский экономический журнал. – 1999. – №1.

5. Жытко А., Пляшэвіч У. Старонкі гісторыі Беларусі. Стан навакольнага асяроддзя // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №1.

6. Концепция и программа развития промышленного комплекса Республики Беларусь на 1998 – 2015 гг. // Белорусский экономический журнал. – 1998. – №2.

7. Кузняцоў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-камандной сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

8. Программа перехода Белорусской ССР к рыночной экономике. – Мн., 1990.

9. Программа социально-экономического развития Республики Беларусь на 2001–2005 годы. – Мн., 2001.

10. Социально-экономическая ситуация в Республике Беларусь (100 вопросов – 100 ответов). – Мн., 2001.

11. Цалко В. "Главное для нас – защита людей" // Беларуская думка. – 2003. – №4.

12. Чернобыль: десять лет спустя // Неман. – 1996. – №4.

13. Шахотько Л.П. Население Беларуси: некоторые результаты переписи // Белорусский экономический журнал. – 2000. – №4.

14. Шилов В.Н., Крюков Л.М. и др. Социально-экономическое развитие Республики Беларусь на пороге третьего тысячелетия // Белорусский экономический журнал. – 1998. – №4.

ТЕМА 50.
ДЕМОКРАТИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОЙ ЖИЗНИ БССР (СЕРЕДИНА 80-Х - НАЧАЛО 90-Х ГГ.)

План:

1. Необходимость коренных преобразований в обществе.
2. Первые шаги на пути демократизации общественной жизни. Перестройка.
3. Формирование многопартийности. Политические партии и общественные организации в Беларуси.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Дополнительная литература:

1. Барыс А.В. Сучасныя партыі на Беларусі. // Беларускі гістарычны часопіс. 1995. № 1.

2. Верапчагіна А.У. Гісторыя канфесій на Беларусі ў 20 стагоддзі // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

3. Кучынаў М.В. Пасляваеннае аднаўленне і развіццё: ад спроб рэфармавання да крызісу адміністрацыйна-камандной сістэмы // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

4. М.С. Горбачев. Человек, руководитель, политик. – М., 1991.

5. Решетников С.В., Ровдо В.В. Децентрализация и локальная демократия: Республика Беларусь в европейском контексте // Веснік БДУ – 1996 № 3.

ТЕМА 51.
РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ В УСЛОВИЯХ ГОСУДАРСТВЕННОГО СУВЕРЕНИТЕТА

План:

1. Декларация о государственном суверенитете БССР и придание ей статуса конституционного закона СНГ.

2. Основные политические и государственно-правовые изменения в жизни общества на современном этапе.

3. Национально-культурное возрождение в Республике Беларусь.

Дополнительная литература:

1. Барыс А.В. Сучасныя партыі на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1995. – №1.

2. Басюк І., Сільчанка М. Аб дзяржаўным статусе беларускай мовы ў гісторыі Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №1.

3. Бутенко А. Антитоталитарная революция и СНГ // Беларуская думка. – 1992. - №8.

4. Васілевіч Р. Развіццё заканадаўства аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №3.

5. Гражданское общество – основа стабилизации политической жизни в Республике Беларусь (вопросы и ответы). – Мн., 2001.

6. Данілаў А.М. Выклікі новага стагоддзя // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

7. Дэкларацыя Вярхоўнага Савета БССР «Аб дзяржаўным суверынітэце Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі» // Беларускі гістарычны часопіс. – 1996. – № 2.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

8. Жытко А., Пляшэвіч У. Абвяшчэнне незалежнасці. Сімвалы незалежнасці // Беларускі гістарычны часопіс. – 1993. – №1.

9. Заканадаўчыя акты аб дзяржаўнай сімволіцы Рэспублікі Беларусь – Мн., 1991.

10. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. – Мн., 1996.

11. О государственном суверенитете Белорусской ССР // Ведомости Верховного Совета Республики Беларусь. – 1991. №№30,31.

12. Пашкоўскі Г.М. Сацыяльна-палітычнае становішча // У кн.: Беларусь на мяжы тысячагоддзяў. – Мн., 2000.

13. Раманоўскі І. Сучасныя палітычныя партыі на Беларусі // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №1.

14. Социально-политическая ситуация в Беларуси: проблемы и перспективы. / Под ред. М.Н. Хурса. – Мн., 2000.

15. Социально-политическая ситуация в Республике Беларусь. Сб. научных трудов. – Мн., 1988.

16. Тихиня В.В. Принципы формирования правового государства в Беларуси: теория и практика // Весник БГУ. – 1996. – №3.

17. Трэці з'езд беларусаў свету // Беларускі гістарычны часопіс. – 2001. – №5.

18. Хамцевіч Я. Дзяржаўны герб і дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь // Беларускі гістарычны часопіс. – 1998. – №1.

19. Шабайлов В. Строим правовое государство // Беларуская думка. – 1999. – №3.

20. Шадурскі В. Супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь з еўрапейскімі краінамі ў галіне культуры // Беларускі гістарычны часопіс. – 1999. – №1.

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова

Учебное издание

Тематика контрольных работ
по курсу «История Беларуси»

Методические рекомендации

Автор-составитель:
Опиок Тамара Владимировна

Технический редактор *А. Н. Гладун*
Компьютерная верстка *В.С. Цумарева*
Корректор *А.А.Черная*

ЛВ №384 от 7.02.2001.
Сдано в набор 26.05.2003. Подписано в печать 6.06.03. Формат 60x84 1/16
Бумага офсетная. Гарнитура Times New Roman. Усл.-печ. 2,6 л.
Уч.-изд. 2,8 л. Тираж 130 экз. Заказ №266

Учреждение образования "Могилевский государственный университет
им. А.А. Кулешова", 212022, Могилев, Космонавтов, 1

Напечатано на ризографе лаборатории оперативной полиграфии
МГУ им. А.А. Кулешова. ЛП № 281 от 7.02.2001
212022, Могилев, Космонавтов, 1

Электронный архив библиотеки МГУ имени А.А. Кулешова